

Szolgálati használatra!

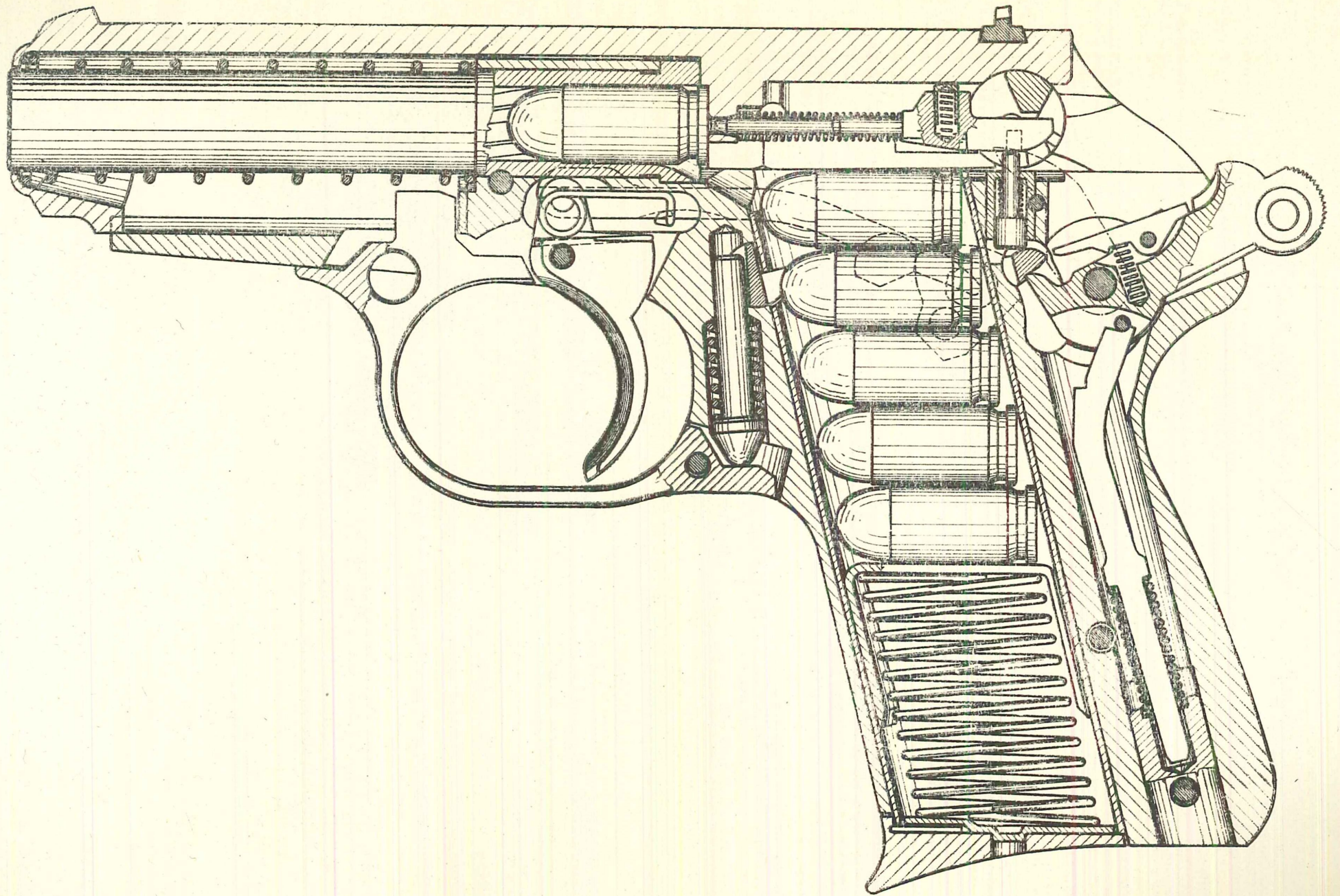
FÉG

R. 61. 9 mm. M.

ÖNTÖLTŐ PISZTOLY

**HASZNÁLATI
ÉS KEZELÉSI UTASÍTÁSA**

BUDAPEST

Ezen utasítást a fegyver minden egyes használójának ismernie és a gyakorlatban alkalmaznia kell.

FÉG

R. 61. 9 mm. M.

ÖNTÖLTŐ PISZTOLY

**HASZNÁLATI
ÉS KEZELÉSI UTASÍTÁSA**

BUDAPEST

UTASÍTÁS

az R. 61. 9 mm M. öntöltő pisztoly használatára

I.

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

A pisztoly az önvédelem és a közelharc fegyvere. Kezelése egyszerű, mindig tüzelésre kész, ezért a szolgálat ellátására alkalmas, súlyánál és nagyságánál fogva könnyen viselhető fegyver. Az R 61. mintájú 9 mm-es pisztoly az öntöltő fegyverek súlyzávarzatos rendszeréhez tartozik. Öntöltő pisztolynak nevezzük azért, mert lövéskor a szán hátrasiklását, az üres töltényhüvely kidobását, a helyretoló rugó megfeszítését és a kakas felhúzását a lőporgázok visszaható ereje, a szán előresiklását és ezzel a tölténynek a töltényürbe való betolását a helyretoló rugó önműködően végzi. Súlyzávarzatos rendszerű azért, mert a lövés pillanatában fejlődő lőporgázok visszaható erejét a szán tömege és a helyretoló rugó ereje fogják fel. Ennél a rendszernél a lövés pillanatában a szán nincs a csőhöz reteszelve, hanem csak hozzátámaszkodik.

Egyes lövés leadására van berendezve, melyet a billentyű meghúzásával kell létrehozni. Az önműködő töltés és tüzelés addig lehetséges, míg a tárban töltény van. A pisztolyt akkor lehet csak elsütni, ha a szán teljesen előre-siklott.

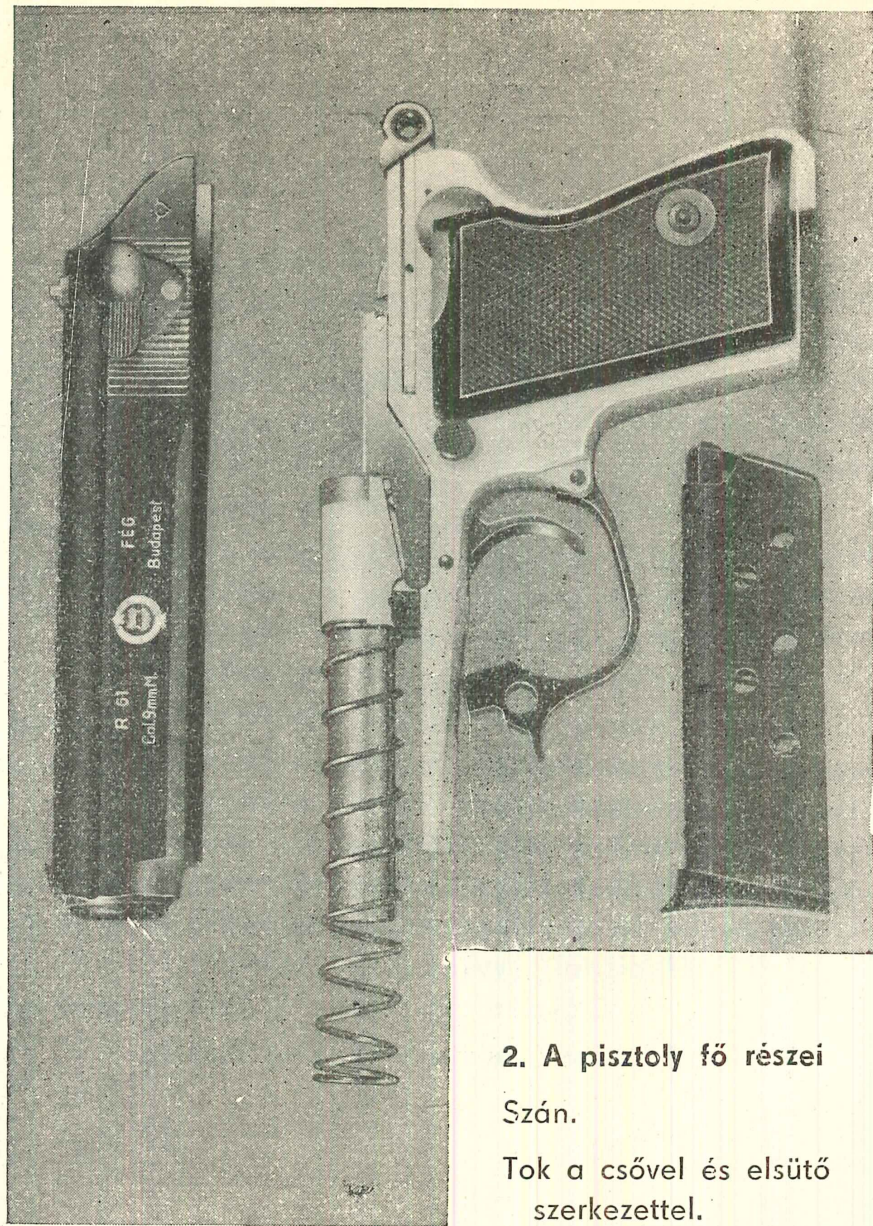
A kettős lövést (sorozatlövést) megakadályozza az elcsattantórúd megszakító szemölcs; ugyanis e szemölcs révén, a szán hátrasiklásakor, megszűnik a billentyűvel összeszerelt elcsattantórúd és az elcsattantóemelő kapcsolata, s így az elcsattantóemelő a felhúzott kakas előreccapódását meggátolja.

Az utolsó töltény kilövése után a szán hátul marad. A leeresztett (fesztelenített) kakasnak az első lövéshez kézzel való megfeszítése nem szükséges, az a billentyű meghúzásával is elvégezhető. (Revolverezés.)

A csőre töltött pisztoly kakasát a biztosító karjának lefelé való elfordításával kell feszteleníteni. A csőretöltött, fesztelenített kakasú és kibiztosított pisztoly véletlen elsülését megakadályozza az ütőszeg fészkeinek különleges kialakítása.

1. A pisztoly műszaki adatai:

A pisztoly magassága tár nélkül	104 mm
A pisztoly hossza	157 mm
A pisztoly vastagsága a száznál	22,4 mm
A pisztoly vastagsága a markolatnál	kb. 30,5 mm
A pisztoly súlya tár nélkül	kb. 0,50 kg
A pisztoly súlya tárral	kb. 0,53 kg
A pisztoly súlya tárral és töltényekkel	kb. 0,585 kg
Öbnagyság	9 mm
A cső hossza	86 mm
Huzagok száma	6
Huzagok emelkedése	250 mm
A lövedék kezdősebessége	kb. 300 m/sec
A tárban elhelyezhető töltények száma	6 db
A pisztoly gyakorlati tűzgyorsasága	30 lövés/percenként
A pisztoly belövése	15 m-re történik.

2. A pisztoly fő részei

Szán.

Tok a csővel és elsütő szerkezettel.

Tár.

Tok a csővel és elsütő szerkezettel

(2. ábra)

A cső a töltény befogadására és a lövedék vezetésére szolgál. A cső furatában megkülönböztetjük a simafalú töltényűrt, az átmeneti kúpot és a huzagolt részt. A töltényűr a töltény befogadására, a huzagolt rész pedig a lövedék vezetésére szolgál, s azt hossztengety körüli forgómozgásra kényszeríti. Ennek következtében a lövedék forgómozgását megtartva röpül a cél felé. A huzagolt részben 6 jobbraforduló ormozatot és barázdát látunk. A cső hátsórésze a tartósság növelése végett megvastagított. A cső a tokba szorosan van besajtolva és a csőrögző csappal van rögzítve. A tok a pisztoly váza, a tárat és az elsütő szerkezetet foglalja magába. A tok eloxálva van. A tok mellső részében van a billentyű, a billentyű csap körül elfordíthatóan elhelyezve. A billentyűt a billentyűrugó tartja mellső nyugalmi helyzetében. A csőágy mellső részén egy ütköző lemez foglal helyet, mely a nagyobb mérvű tokfelverődés ellen szolgál. Az ütköző lemez a csőrögző csappal van rögzítve.

A tok markolatában van a tár férőhelye. E férőhely és a sátorvas között van a tártartó

rugó elhelyezve úgy, hogy a tártartó kiesését a sátorvas nyomó akadályozza meg.

Ugyancsak a tok markolatában – a keresztirányú áttöret felett – van az elcsattantó emelő, az elcsattantó emelő csapokkal elfordíthatóan beépítve. A tár férőhelye mögött függőlegesen van elhelyezve az elcsattantó nyomó hüvely, amit az elcsattantó nyomó hüvely csap rögzít a tokhoz. Az elcsattantó nyomó hüvelyben van az elcsattantó nyomó és az elcsattantó nyomó rugó. Mögötte van a kakascsapon elforgathatóan a fesztelenítő és a kakas (a felhúzó emelővel, a felhúzó emelő csappal és a felhúzó emelő rugóval), melyet nyugalmi helyzetében a kakasnyomó közvetítésével a kakasrugó tart. A tok markolatának hátsó részében a tár férőhelyével párhuzamos furatban mozog a kakasnyomó és a kakasrugó. E furat alul a kakasrugó dugóval van elzárva, amit a tokhoz a kakasrugó dugó csap rögzít. A tok baloldalán van a szánrögzítő a szánrögzítő rugóval, jobboldalán pedig az elcsattantó rúd.

A tok hátsó felső része mindkét oldalon a szán mozgásának vezetésére hornyolva van. A tok markolatának mindkét oldalára a markolathéj van - markolathéj csavarral - felerősítve.

Szán

(2. ábra)

Melső végének teteje a szán anyagából célgömbbé van kiképezve, hátsó végébe pedig fecskefark szerűen a nézőke van beszerelve. A szán első kétharmad része belül a cső és a zárórugó számára van kimunkálva. Hátsó harmada belülről zártömbbé, alul belül pedig mindkét oldalon a tok vezetőhornaiban sikló vezetőléccé van kiképezve.

A szán hátsó végének mindkét oldala a kézi kezelés megkönnyítésére rovátkázva van. A baloldali rovátkázott részen van a biztosító besüllyesztve. A süllyesztett részen látható a tűzkész állapotot jelző piros pont.

A jobboldalának közepén a kivető rés mögött van a hüvelyvonó, a hüvelyvonórugó és a hüvelyvonó csap.

A zártömbbé kiképzett rész hosszirányú furatába és áttöretébe a lengő ütőszeg, ütőszegrugó, ütőszeg nyomórugó és az ütőszeg nyomórugó hüvely van beszerelve.

Tár

(2. ábra)

A tárköpenyben a tár ajkai alatt az adogató lemez van elhelyezve, melyet állandó nyomás alatt a tárfenék rögzítőhöz támaszkodó adogató rugó tart. A tár alsó végét a tárfenék zárja el.

II.

A PISZTOLY SZÉTSZEDÉSE ÉS ÖSSZERAKÁSA

1. A szán leszerelés

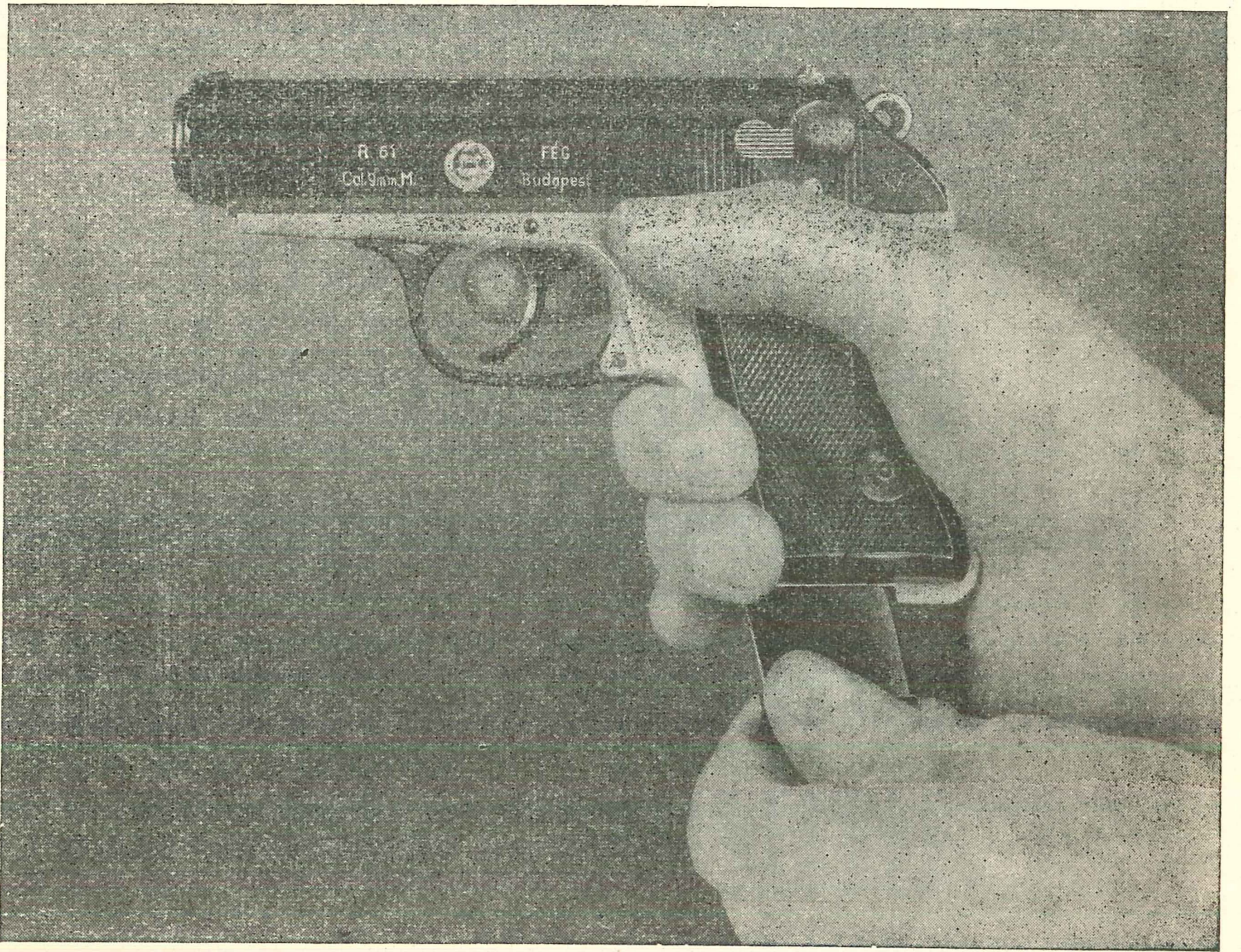
Csak üres csövű és tártól mentesített (3. ábra) pisztolyt szabad szétszedni. A szétszereléshez elsősorban a biztosítót kell elzárni. A pisztolyt jobb kézben kell tartani és kinyújtott mutatóujjunkat a sátorvas külső jobboldalára kell fektetni. Bal kezünkkel a sátorvas elővégét a tokból ki kell emelni és jobb kezünk mutatóujjával balra feszítve kell tartani (4. ábra). Ezután a szánt bal kezünkkel felül jól átmarkoljuk, (helyretolórugó ellenében) teljesen hátrahúzzuk (5. ábra), hátsó végét a tok hornyából kiemeljük (6. ábra) és a csövön lassan előre engedjük (7. ábra) mindaddig, míg a csőről levehető lesz. A pisztolyt csak lövés utáni tisztítás, karbantartás és a nagyobb mérvű bepiszkolódástól való megtisztítás esetén szabad szétszedni. A pisztoly további szétszedését csak fegyvermester végezheti.

2. A szán visszaszerelése

A szán visszaszerelése előtt a kakast fel kell húzni, a helyretoló rugó mellső végét a szánban levő fészékbe kell illeszteni. A jobb kézben tartott pisztoly sátorvasának mellső végét a szétszedésnél ismertetett módon ki kell

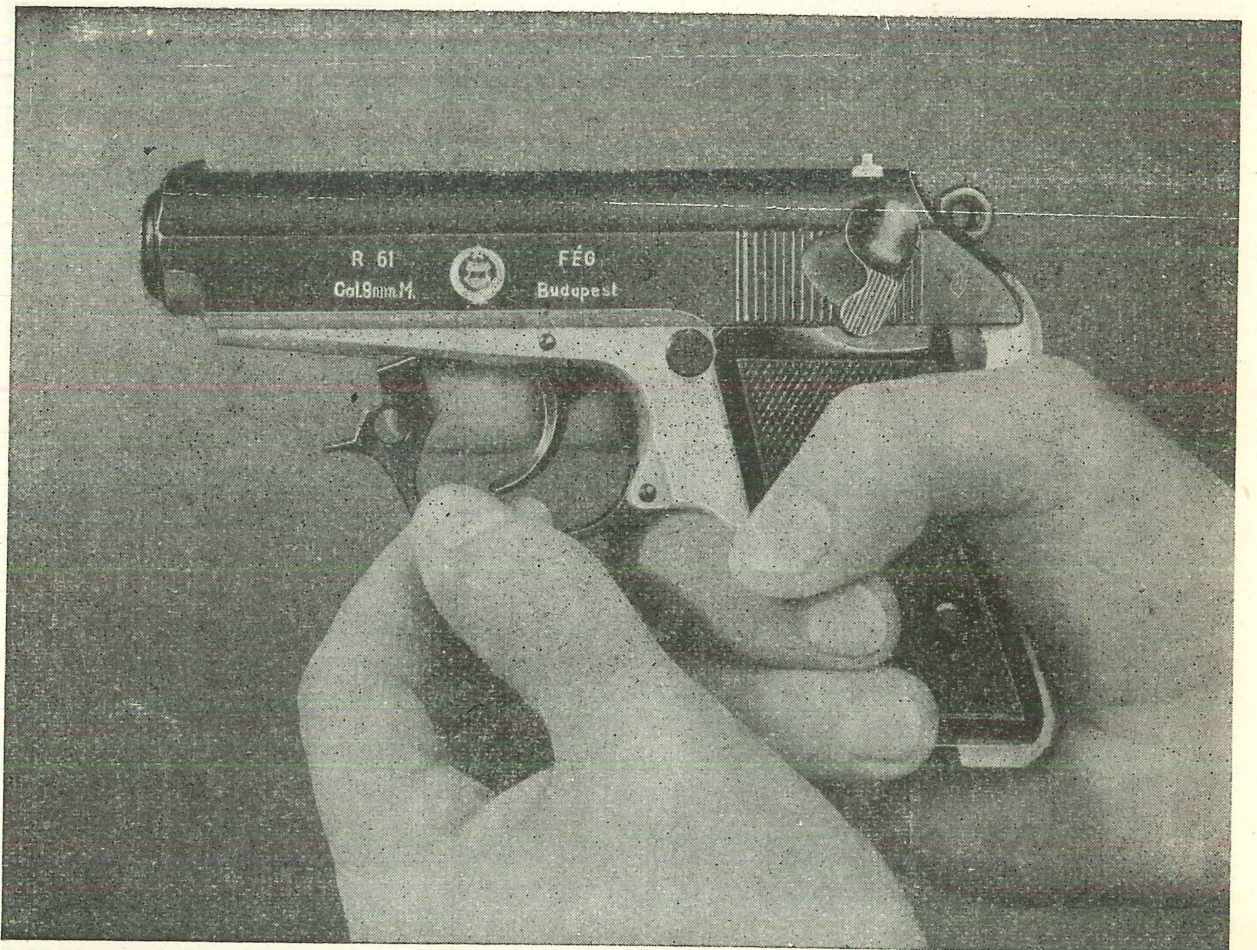
emelni és oldalt kell feszíteni. Ezután a bal kézzel jól átfogott szánt a csőre ütközésig hátra kell húzni, hátsó végét pedig a tokra le kell nyomni és engedni, hogy a szánt a zárórugó nyugalmi helyzetébe előre tolja. A kiemelt sátorvasat – visszanyomása után – rugója zárt helyzetébe visszaszorítja. Így a pisztoly használatra kész. A helyes működést a szán többszöri hátrahúzásával ellenőrizzük.

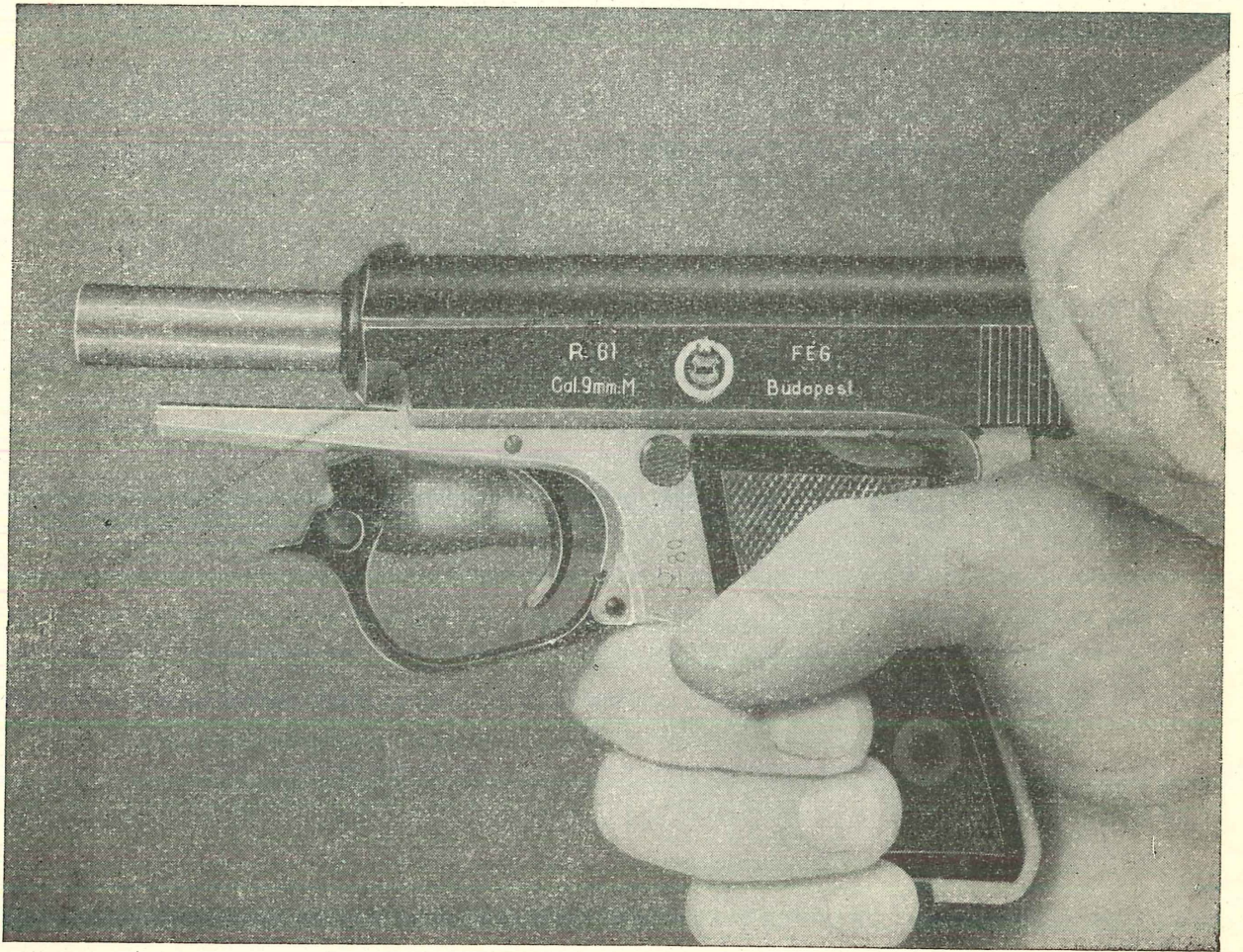
12

3. ábra

4. ábra

13

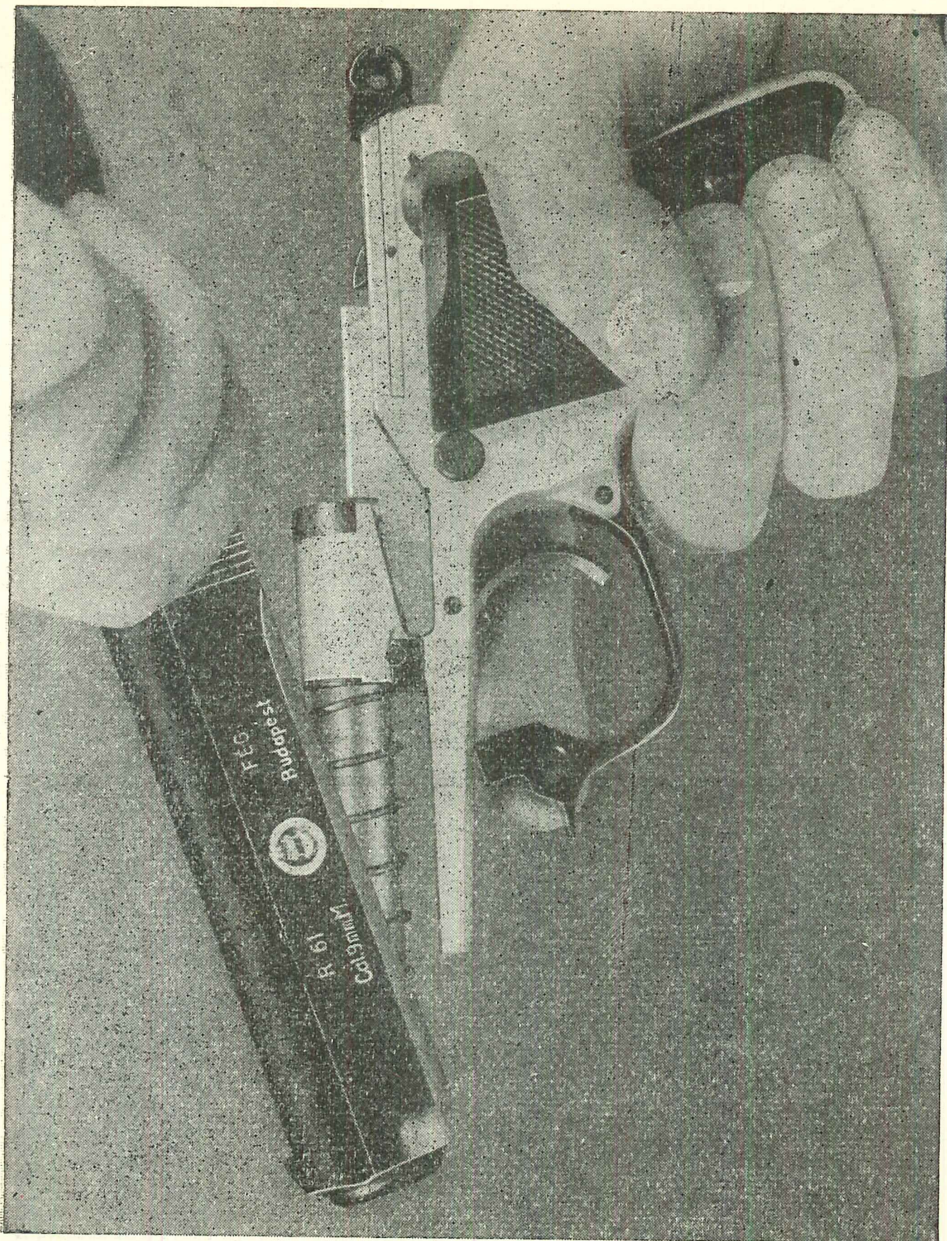
14

5. ábra

6. ábra

15

III.

A PISZTOLY MŰKÖDÉSE

1. Elsütő szerkezet működése

Ha a billentyűt meghúzzuk, a csapja körül elfordul, felső karjához kapcsolt elcsattantó rudat előrehúzza. Az előre mozgó elcsattantó rúd fogszerű nyúlványánál fogva az elcsattantó emelőt csapjai körül forgásra kényszeríti, így az elcsattantó emelő hátsórésze a kakast, az abba szerelt felhúzó emelő közvetítésével, csapja körül elfordulásra kényszeríti. Az elcsattantó emelő a fesztelenítőt is felemeli, mely a nyitott biztosító megfelelő fészkebe helyezkedik el, s lehetővé teszi az elcsattantó emelőnek az elcsattantónyomó felemelését is. A billentyű hátramoszgásának utolsó pillanatában a felemelkedő elcsattantó nyomó az eddig nyugalmi helyzetében levő ütőszeget a kakas ütőpályájába emeli. Ezzel egyidejűleg a kakasba szerelt felhúzó emelő az elcsattantó emelőről lesiklik, s az akadálytól felszabadult kakas rugójának hatására az ütőpályájába emelt ütőszegre üt. Az ütőszeg a töltény csappantyújára üt és így bekövetkezik a lövés.

2. Működés kinyílásnál

A lőporgázok visszaható ereje következtében a hátrasikló szán az elsütőrudat – annak

megszakító szemölcsénél fogva – lenyomja, miáltal az elsütőrúd feszítő foga kiakad az elcsattantó emelő nyugaszából, s lehetővé teszi az elcsattantó emelő elfordulását annyira, hogy a szán által megfeszített kakast újra megakaszthassa.

A szán kb. 25 mm-es hátrasiklása után a szánrögztető kivetővé kiképzett része az üres hüvelyt a kivetőrezen jobbra kivetí. A szán által megfeszített kakas orra magával emeli az elcsattantó emelőt, amibe a kakas a szán előresiklásakor beakad.

3. A biztosító működése

Ha a biztosító recézett karját közel függőleges helyzetbe állítjuk (a piros pontot eltakarjuk), a biztosító elfordulásával lehetetlenné teszi a feszítelenítő felemelkedését és ennél fogva a billentyűt nem tudjuk annyira hátrahúzni, hogy a kakast megfeszítsük.

A biztosított pisztoly csőretöltésénél az előre-futó szánban elfordított biztosító lenyomja a feszítelenítőt, miáltal a fennakadt kakas előre-csapódik és az elfordított biztosítóra üt anélkül, hogy az ütőszegre érintené.

Ha a biztosító recézett karját vízszintes helyzetbe állítjuk, úgy lehetővé válik a feszítelenítő akadálytalan felemelkedése, a kakas teljes megfeszítése, majd az előre-csapódó kakasnak az ütőszegre való ütése.

IV.

A PISZTOLY HASZNÁLATA ÉS KEZELÉSE

1. A tár kivétele

(3. ábra)

Jobb kéz hüvelykujjával a tártartó recézett fejét be kell nyomni, s a rögzítés alól szabadult tárat a pisztolyból bal kézzel, tenyerünket alátartva, ki kell húzni.

2. A tár megtöltése és kiürítése

A tárat bal kézbe kell fogni és a töltényeket egyenként vízszintes helyzetben előlről kell a tár ajkai alá betolni. **Tilos a töltényeket merőlegesen tartott helyzetben a tár ajkain keresztül a tárba beerőszakolni.** A tárajkaknak ily módon való alakváltozása működési zavart okoz. A betárolt töltények száma a tár oldalán levő furatokon keresztül ellenőrizhető. A töltényeket a tárból a tár ajkai alól előretolva és bal kezünkbe ejtve távolítsuk el.

3. A töltött tár visszatétele a pisztolyba

A tárat a pisztoly markolatába helyezve addig nyomjuk felfelé, míg a tártartó hallhatóan bekattan.

4. Csőretöltés

Csőretöltés előtt a jobb kezünkbe fogott pisztoly biztosító karját, recézett gombjánál fogva, a jobb kéz hüvelykujjával biztosított helyzetbe – lefelé forgatjuk, ekkor a lövésre kész állapotot jelző piros pont nem látható. Ezután a pisztolyt irányítsuk a föld felé, mintha löni akarnánk. Mutatóujjunkat kinyújtva helyezzük a sátorvasra anélkül, hogy ez a billentyűt érintené. Bal kezünk mutató- és hüvelykujjával a szánt rovátkázott végénél fogva ütközé-

sig húzzuk hátra és szabadon eresszük előre. A helyretolórugó hatására előrefutó szán a tár legfelső töltényét a csőbe tolja. A szán előresiklását a kakas is követi, mert a biztosító által működtetett fesztelenítő révén nyugalmi helyzetbe kerül. Amennyiben löni akarunk, úgy jobb kezünk hüvelykujjával a biztosító karját vízszintes helyzetbe forgatjuk, hogy a lövésre kész piros pont látható legyen. Ezt végeznünk kell akkor is, ha azonnal nem is akarunk löni, hogy a megfeszített billentyű mellső nyugalmi helyzetbe kerüljön.

5. Tüzelés

Lövéshez a pisztolyt jól meg kell markolni és nem szükséges a kakast felhúzni, mert a kakas a billentyűre gyakorolt nyomásra felhúzódik, megfeszül és hirtelen lecsapódik. (Revolverezés.)

Ha az első lövésnél is pontosan célzott lövést akarunk leadni, célszerű a fesztelenített kakast kézzel megfeszíteni és (szabályszerű érintkezésvétel és célzás után) a billentyűt elhúzni. Minden lövés után a billentyűt előre kell engedni és minden további lövéshez azt újból hátra kell húzni. A tár utolsó töltényének kilövése után a szán a tár adogatólemeze által megemelt szánrögzítőbe fennakad, nyitvamarad. Az üres tár eltávolítása, vagy a töltött tár behelyezése után a szánt rögzítőjétől rövid hátrahúzással szabadítjuk fel, minek folytán a helyretoló rugó hatására a szán előresiklik.

6. Ürités

Lövés után s általában a csőretöltött pisztoly ürítése előtt a biztosítót zárt helyzetbe kell állítani és a tárat már ismertetett módon a pisztolyból el kell távolítani. A csőben maradt élestöltényt a szán erőteljes hátrahúzásával a kivezető nyíláson ki kell dobálni.

7. Fesztelenítés

A pisztoly bárminemű kezelése vagy töltés esetén feszteleníteni kell, mely fesztelenítést a már ismertetett biztosítónak zárt, közel függőleges helyzetbe való forgatásával érjük el. Fesztelenített állapotban a pisztoly teljesen veszélytelen, mert elsülés nem következik be mindaddig, míg a biztosító karját vízszintesre nem emeljük és a billentyűt erőteljesen meg nem húzzuk.

Időnként meg kell vizsgálni, hogy a pisztoly fesztelenítésekor az ütőszeg nem hagy-e nyomot a csappantyún.

Vizsgálatot a következőképpen kell megejteni: a csőretöltött pisztolyból (fesztelenítés után) kiürítjük a töltényt és megnézzük a csappantyút. Ha a csappantyún az ütőszegnek legcsekélyebb nyomát is látjuk, a pisztolyt javításra kell adni.

Fesztelenítéskor és ürítéskor, az esetleges balesetek elkerülése miatt, a pisztolyt mindig csövével a föld felé kell irányítani.

V.

A PISZTOLY KARBANTARTÁSA

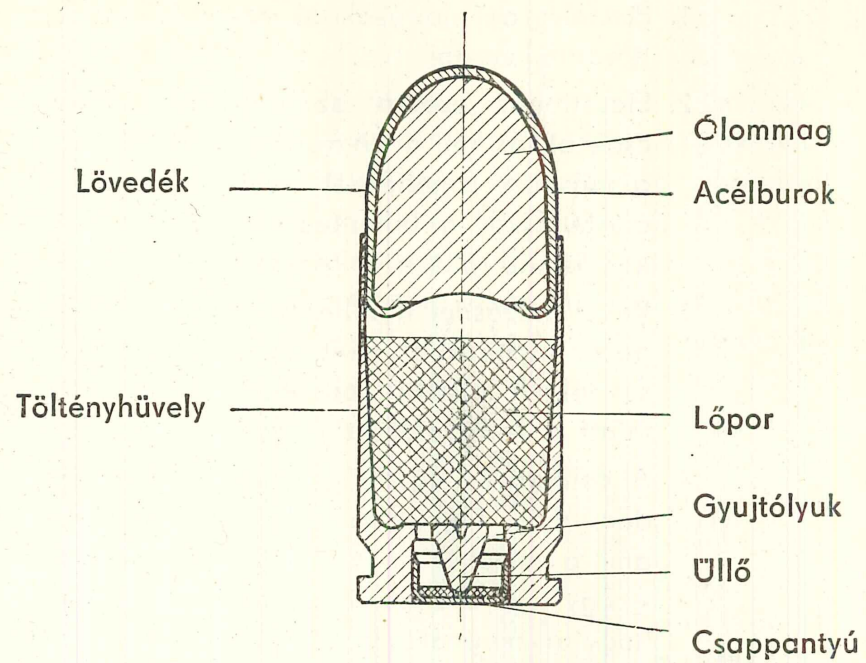
Használatban levő pisztolyt, ha nem is lőtünk vele és nem is lett kitéve külső behatásoknak (nedvesség, homok stb.), hetenként egyszer a rátapadt portól és szennyeződéstől meg kell tisztítani. A csőfuratot egységes fegyverolajba mártott és tisztítóvesszőbe fűzött puha olajos ronggyal át kell húzni. A külső fémrészeket száraz ronggyal töröljük át és leheletszerűen kenjük be. Minden löhasználat után a pisztolyt ezen utasításban ismertetett módon és mértékig szét kell szedni. A csőfuratot lúgosoldatba mártott ronggyal át kell húzni, 10–15 perces állás után, a csőfuratot tiszta ronggyal töröljük szárazra. Amennyiben a csőfuratban lőporgáz lerakódást és koromnyomot veszünk észre, úgy a csőfuratot ismét töröljük át lúgos oldatba mártott ronggyal. Így járunk el mindaddig, míg a csőfurat tiszta nem lesz. A tiszta csőfuratot a fentebb említett módon, rongy segítségével, egyenletesen és vékonyan kenjük be fegyverolajjal. Ugyanígy járunk el a többi fémfelület bekenésénél is

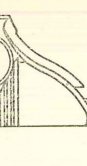
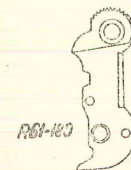
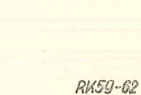
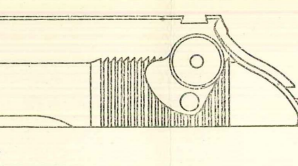
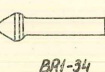
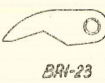
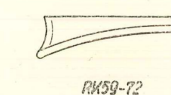
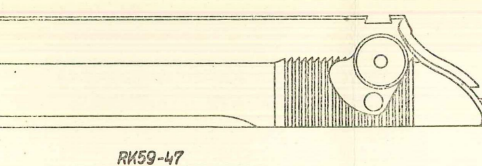
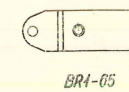
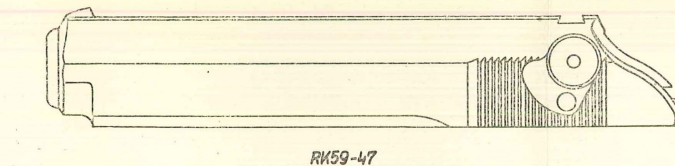
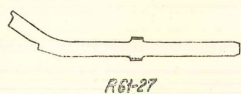
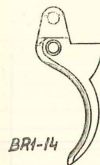
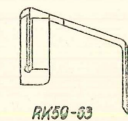
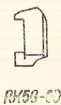
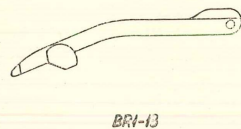
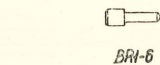
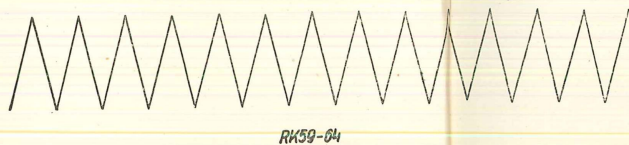
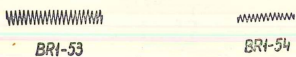
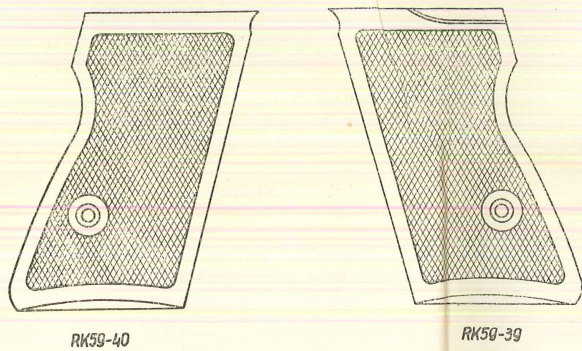
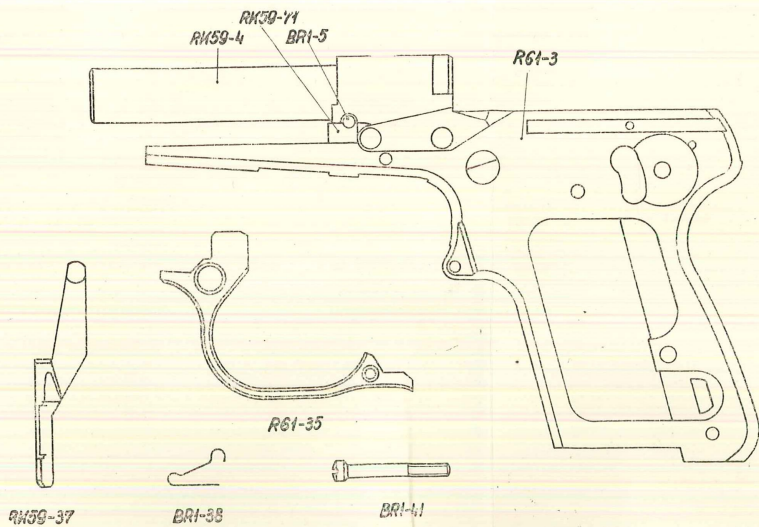
VI.

EGYÉB TUDNIVALÓK

1. Pisztolyt az előírásoknak megfelelően kell hordani, viselni.
2. Elcsettenés esetén az elcsettent töltényt csak akkor kell a pisztolyból kidobni, ha az a második ismétlésnél sem sülne el. Elcsettenéskor a billentyűt meghúzva a kaskas ismét ráüt a töltényre.
3. Revolverezésnél a billentyű elhúzása lényegesen nehezebb, mint a folyamatos lövésnél. A pisztoly biztonságos használata miatt a revolverezést is gyakorolni kell.
4. A célbalövés ugyanúgy történik, mint minden más fegyvernél. Az irányvonalat – ami a nézőkét és a célgömböt köti össze – úgy kell alulról kiindulva felfelé emelni, hogy a megcélozni kívánt célpont a célgömb tetején helyezkedjék el.

9 mm-es M. éles pisztolytöltény

Megnevezések

- R61-3 Tok
- RK59-4 Cső
- ER1-5 Rögzítő csap a csőhöz és a kakasrugó dugóhoz
- BR1-6 Elcsattanó nyomó
- RK59-7 Elcsattanó nyomó rugó
- RK59-8 Elcsattanó nyomó hüvely
- BR1-9 Elcsattanó nyomó hüvely csap
- RK59-11 Elcsattanó emelő
- RK59-12 Elcsattanó emelő csap
- BR1-13 Elcsattanó rúd
- BR1-14 Billentyű
- BR1-15 Billentyű rugó
- BR1-16 Billentyű csap
- R61-180 Kakas
- BR1-19 Felhúzó emelő
- BR1-20 Felhúzó emelő rugó
- R61-21 Csap a felhúzó emelőhöz és a kakas nyomóhoz
- BR1-23 Feszítelenítő
- BR1-25 Kakas csap
- R61-27 Kakas nyomó
- R61-28 Kakas rugó
- R61-29 Kakasrugó dugó
- BR1-31 Tártartó
- BR1-32 Tártartó rugó
- ER1-33 Sátorvas nyomó rugó
- BR1-34 Sátorvas nyomó
- R61-35 Sátorvas
- BR1-36 Sátorvas csap
- RK59-37 Szánrögzítő
- BR1-38 Szánrögzítő rugó
- RK59-39 Markolathéj bal
- RK59-40 Markolathéj jobb
- ER1-41 Markolathéj csavar
- BR1-42 Markolathéj csavar csésze
- BR1-43 Markolathéj csavar anyja
- RK59-44 Zárórugó
- RK59-47 Szán
- ER1-48 Nézőke
- RK59-52 Útőszeg
- BR1-53 Útőszeg rugó
- BR1-54 Útőszeg nyomó rugó
- BR1-55 Útőszeg nyomó rugó hüvely
- BR1-560 Biztosító
- R61-57 Hüvelyvonó rugó
- BR1-58 Biztosító rögzítő csap
- R61-59 Hüvelyvonó nyomó csap
- RK59-60 Hüvelyvonó
- RK59-62 Tárköpeny
- RK59-63 Adogató lemez
- RK59-64 Adogató rugó
- BR1-65 Tárfenek rögzítő
- RK59-71 Tokalátét
- RK59-72 Tárfenek

